

Streszczenie

Transkrypcja jako istotny kierunek rozwoju współczesnej altwioleistyki. Problematyka wykonawcza oraz interpretacyjna transkrypcji na altówkę solo na podstawie wybranych utworów o zróżnicowanym spektrum instrumentacji źródłowej

Praca stanowi pisemny opis dzieła artystycznego, czyli nagrania w formie albumu muzycznego, składającego się z pięciu transkrypcji na altówkę solo następujących utworów: *Toccaty i Fugi d-moll* BWV 565 Johanna Sebastiana Bacha (sporządzonej przez Bruce'a Fox-Lefriche'a), *1. Sonaty na skrzypce solo* op. 27 Eugène'a Ysaÿe'a (w opracowaniu autora pracy), *Fantazji chromatycznej* BWV 903 J. S. Bacha (w opracowaniu autora pracy na podstawie transkrypcji Zoltána Kodály'a), *Sonaty na wiolonczelę solo* op. 28 Eugène'a Ysaÿe'a (w opracowaniu Christiana Bellisario) oraz *Recitativo e scherzo caprice* op. 6 Fritza Kreislera (w opracowaniu autora pracy). Nagranie zarejestrowano w dniach od 17 do 20 grudnia 2019 roku w Studiu S-5 Radia Kraków z udziałem Jana Snakowskiego jako wykonawcy, Tomasza Lidy jako reżysera dźwięku oraz Wojciecha Gruszki jako inżyniera studia.

Przedmiotem badań dysertacji jest zjawisko muzycznej transkrypcji w perspektywie literatury altówkowej, praktyki wykonawczej gry na altówce oraz pedagogiki tego instrumentu. Metoda polega na szczegółowej analizie oraz interpretacji utworów wyłącznie na altówkę solo, będących transkrypcjami dzieł różnorodnych pod względem instrumentacji, formy, faktury, stylu oraz czasu ich powstania. Szczegółowo przedstawiony jest również proces pracy nad wybranymi dziełami oraz właściwa każdemu z nich problematyka wykonawcza. Celem pracy jest ukazanie transkrypcji jako szczególnie ważnego rodzaju twórczości w literaturze altówkowej, określenie spójnej koncepcji pracy nad utworami transkrybowanymi oraz dalsza popularyzacja tej dziedziny wśród wykonawców i kompozytorów. Szersze omówienie założeń dysertacji znajduje się w jej wstępie.

Pierwszy rozdział rozpoczyna się określeniem i wyjaśnieniem obranej w pracy terminologii dotyczącej głównego zagadnienia. Następnie przedstawiony jest przegląd literatury przedmiotu oraz rys historyczny zjawiska transkrypcji. Drugi rozdział poświęcony jest pięciu wybranym utworom należącym do programu nagranych dzieł artystycznych. Każdy z jego pięciu podrozdziałów kolejno przedstawia najistotniejsze informacje o danym utworze, a następnie analizę porównującą transkrypcję z jej pierwowzorem oraz opis specyficznej problematyki wykonawczej danej transkrypcji. W zakończeniu autor dokonuje podsumowania oraz syntezy ogólnych wniosków wyciągniętych z poprzednich rozdziałów.

Słowa kluczowe: altówka, transkrypcja, aranżacja, Bach, Ysaÿe, Kreisler

Summary

Transcription as a significant trend in the development of the modern viola playing. Performance and interpretation issues of transcriptions for solo viola based on selected musical pieces with a diversified spectrum of source instrumentation

The thesis is a written description of an artistic work, i.e. a recording in the form of a music album, consisting of five transcriptions for viola solo of the following works: *Toccata and Fugue in D minor* BWV 565 by Johann Sebastian Bach (transcribed by Bruce Fox-Lefriche), *Sonata No. 1 for solo violin* op. 27 by Eugène Ysaÿe (arranged by the author of the thesis), *Chromatic Fantasy* BWV 903 by J. S. Bach (prepared by the author of the thesis based on an arrangement by Zoltán Kodály), *Sonata for solo cello* Op. 28 by Eugène Ysaÿe (arranged by Christian Bellisario), and *Recitativo and scherzo caprice* Op. 6 by Fritz Kreisler (prepared by the author of the thesis). The recording was made from 17 to 20 December 2019 in the S-5 Studio of Radio Kraków, featuring Jan Snakowski as the performer, Tomasz Lida as the recording producer, and Wojciech Gruszka as the recording engineer.

The subject of the dissertation's research is the phenomenon of musical transcription from the perspective of viola literature, viola performance practice, and the instrument's pedagogy. The method consists in a detailed analysis and interpretation of pieces exclusively for solo viola which are all transcriptions of works diverse in terms of their instrumentation, form, texture, style, and time of creation. Also presented in detail is the process of working on the selected pieces, as well as each one's specific performance issues. The aim of the thesis is to present the transcription as a particularly important type of creation in the viola literature, to define a coherent concept of the process of working on transcribed works and to further popularize this discipline among performers and composers. A broader elaboration of the aims of the dissertation is to be found in its introduction.

The first chapter begins with a determination and explanation of the choice of terminology concerning the main issue. Subsequently, a review of selected literature on the subject is presented alongside a historical outline of the phenomenon of transcription. The second chapter is devoted to the five selected musical pieces which belong to the programme of the recorded artistic work. Each of its five subsections successively presents the most essential information about a given piece, then an analysis comparing the transcription with its original, and a description of the specific performance approach to a given transcription. In the last section, the author summarizes and synthesizes the general conclusions drawn from the previous chapters.

Keywords: viola, transcription, arrangement, Bach, Ysaÿe, Kreisler